

Souhrnná teritoriální informace:

Tádžikistán

Zastupitelský úřad 30. 5. 2025 11:51

Tádžikistán je vnitrozemský stát ve Střední Asii, ve kterém žije přes 10,77 mil. obyvatel a jehož populace kontinuálně narůstá. Významnou část země (asi 93 %) zaujímají hory. Sousedí na jihu s Afghánistánem, na západě s Uzbekistánem, na severu s Kyrgyzstánem a na východě s Čínou. Tádžikistán je prezidentská republika složená z e čtyř provincií. Většina populace Tádžikistánu patří k tádžické etnické skupině, která mluví tádžičtinou, (variantou perštiny). Ruština se používá jako mezinárodní jazyk. Zatímco stát je ústavně sekulární, islám praktikuje asi 96 % populace. Mezi tradiční vlasti Tádžiků patří současný Tádžikistán a části Afghánistánu a Uzbekistánu. Hlavním a největším městem je Dušanbe. Další významná města jsou Chudžand, Panjekut a další.

Tádžická republika je unitární mnohonárodnostní stát. Podle ústavy je suverénním, demokratickým, právním a světským státem s prezidentskou formou řízení, v jehož čele stojí od roku 1994 autoritářský prezident Emomali Rachmon. Občanská válka, která probíhala v Tádžikistánu v 90. letech po rozpadu SSSR velmi negativně ovlivnila vývoj země, a to především z hlediska ekonomiky. Tádžikistán trvale vykazuje jednu z nejnižších hodnot ukazatele tvorby HDP na obyvatele v rámci postsovětského prostoru. Ačkoliv má země obrovské zásoby nerostných surovin, jejich těžba je obtížná z hlediska hornatého terénu a nedostatku domácích investic. Aktivní jsou tak v průzkumu a těžbě hlavně zahraniční investoři, mezi kterými výrazně dominuje Čína.

Tádžikistán je významnou zemí regionu Střední Asie z hlediska jeho strategické polohy tranzitního území na pomezí Evropy a Asie s rostoucí populací a vnitřním trhem. Střetávají se zde nejen zájmy Ruska a Číny, ale také Turecka, Iránu a Afghánistánu. Tádžikistán se snaží balancovat tyto mocenské zájmy posilováním regionální spolupráce a zaměřením se na spolupráci s EU i USA. Stejně jako ostatní země Střední Asie, i Tádžikistán je ovlivňován aktuálními událostmi na Ukrajině a v Rusku. V některých oblastech pozitivně, v jiných negativně. V Rusku pracuje několik milionů tádžických migrantů a jejich remitence činí významný podíl na příjmech země. Rusko je strategickým partnerem Tádžikistánu z hlediska obchodu, Čína pak z hlediska investic, ze západních zemí proudí do Tádžikistánu od konce občanské války velké množství rozvojové pomoci. Vedení Tádžikistánu se nevyhraňuje vůči nikomu, většinou o svém postoji otevřeně nehovoří ani nevydává oficiální prohlášení a zůstává ve vztahu nejen k rusko-ukrajinskému konfliktu "neutrální".

Tato Souhrnná teritoriální informace je zpracovávána pro zemi, která je tzv. přiakreditovaná. Informace je poskytována ve zkráceném rozsahu.

Základní údaje	
Hlavní město	Dušanbe
Počet obyvatel	10,77 mil.
Jazyk	oficiální jazyk tádžičtina, široce rozšířena ruština
Náboženství	islám (přes 96 %)
Státní zřízení	prezidentská republika
Hlava státu	Emomali Rahmon
Hlava vlády	Rasulzoda Kochir
Název měny	somoni
Cestování	
Časový posun	+3 hodiny (+4 v zimě)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	JUDr. Lubomír Frebort
Ekonomický úsek	Mgr. Matyáš Bukovanský
Konzulární úsek	PhDr. Ing. Olga Horáková
CzechTrade	Mgr. Petr Jurčík (od 1. 9. 2024)
Czechinvest	ne
Ekonomika	
2024	
Nominální HDP (mld. USD)	13,39
Hospodářský růst (%)	7
Inflace (%)	3,6
Nezaměstnanost (%)	11,6 %

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Politické uspořádání Tádžikistánu vychází z poslední revize ústavy v květnu 2016, kdy byly odstraněny zbývající omezení výběru prezidenta. Navíc se snížil minimální věk pro prezidentské kandidáty z 35 na 30 let. Jedním z nejdůležitějších pozměňovacích návrhů přijatých na posledním referendu byl zákaz stran náboženské a ateistické povahy.

Největší výkonnou moc má v republice prezident, který jmenuje předsedu vlády i ministry a má právo rozpustit parlament. Současná ústava počítá s sedmiletým funkčním mandátem prezidenta, který lze vykonávat maximálně dvakrát. Volby proběhly naposledy v říjnu 2020, příští by se měly konat v roce 2027.

Hlavou vlády je předseda vlády, který je jmenován prezidentem a schválen parlamentem.

Role parlamentu je v Tádžikistánu slabá a v zásadě jen potvrzuje politiku prezidenta. Tádžický parlament Madžlisi Oli je dvoukomorový. Madžlisi milli (dolní komora - Lidové shromáždění) má 33 poslanců, přičemž 25 poslanců je voleno místními orgány reprezentativní moci, 5 je voleno prezidentem. Madžlisi namojandagon (horní komora - Sněmovna reprezentantů) se skládá z 63 poslanců, kteří jsou voleni přímo občany.

Název státu:

- 1 Republika Tádžikistán - oficiální název státu
- 1 Džumchurii Točikiston - oficiální název v tádžičtině
- 1 Tádžikistán - obvyklá krátká forma názvu

Prezidentem Tádžické republiky je Emomali RAHMON.

Složení vlády:

- 1 Předseda vlády - RASULZODA Qohir
- 1 První vicepremiér - XOLIQZODA Xokim Xikmatullo
- 1 Vicepremiér - ZIYOZODA Sulaymon Rizoi
- 1 Vicepremiér - MANSURI Dilrabo Saydullo
- 1 Vicepremiér - USMONZODA Usmonali Yunusali
- 1 Ministr spravedlnosti - ASHURIYON Muzaffar Kurbonmuhammad
- 1 Ministr zemědělství - HAKIMZODA Kurbon
- 1 Ministr vnitra - RAHIMZODA Ramazon Hamro
- 1 Ministr zahraničních věcí - ASLOV Sirojiddin Muhriddinovich
- 1 Ministr školství a vědy - SAIDZODA Rahim Hamro
- 1 Ministr práce, migrace a zaměstnanosti - XOLMAHMADZODA Solexa
- 1 Ministr financí - KAXXORZODA Fayziddin Sattor
- 1 Ministr obrany - SOBIRZODA Emomali Abdurahim
- 1 Ministr dopravy - IBROHIM Azim
- 1 Ministr ekonomického rozvoje a obchodu - ZAVKIZODA Zavki Amin
- 1 Ministr zdravotnictví a sociální ochrany obyvatelstva - ABDULLOZODA Jamoliddin Abdullo
- 1 Ministr kultury - SATTORIYON Matlubaxon Amonzoda
- 1 Ministr energetiky a vodních zdrojů - DJUMA Daler
- 1 Ministr průmyslu a nových technologií - KABIROV Sheralisho Olimovich
- 1 Předseda Státního výboru pro národní bezpečnost - YATIMOV Saymumin Sattorovich
- 1 Předseda Státního výboru pro pozemky a geodézii - XODJAZODA Orif Ashuri
- 1 Předseda Státního výboru pro investice a správu státního majetku - RAHIMZODA Sulton Nurmahmadpur

1.2 Zahraniční politika země

Oficiálně je zahraniční politika Tádžikistánu politikou „otevřených dveří“, mírovou a nezaujatou, a při její realizaci je Tádžikistán připraven rozvíjet přátelské vztahy a uznávat vzájemné zájmy na základě vzájemného respektu, rovnosti a vzájemně výhodné spolupráce se všemi blízkými i vzdálenými zeměmi.

Dušanbe při rozhodování o ekonomických a politických otázkách nejvíce závisí na Rusku a Číně. Vliv Moskvy má ekonomický rozměr (RU je největším obchodním partnerem TJ), sociálně-ekonomický rozměr (v RU pracuje několik milionů tádžických pracovních migrantů), vojenský rozměr (na území TJ se nachází největší vojenská základna RU). Ačkoliv se Tádžikistán formálně staví neutrálně k válce na Ukrajině, Rusko velmi intenzivně tlačí na udržení TJ ve své sféře vlivu. TJ vláda od roku 2015 vede jednání o možném vstupu do Euroasijské ekonomické unie, ale reálně žádné kroky učiněny nebyly. V rámci „soft diplomacie“ se RU začalo velmi silně angažovat v kulturní a vzdělávací oblasti s cílem šíření ruštiny. RU zásahy proti TJ migrantům vč. případů údajných nedobrovolných verbování do armády zvyšují ekonomická a bezpečnostní rizika. Nacionalističtí RU politici stupňují rétoriku i legislativu proti cizincům a zejména pracovním migrantům. Od útoku na koncert v Crocus City Hall předložili RU zákonodárci řadu opatření, která zpřísňují omezení pro zahraniční pracovníky a usnadňují jejich deportaci. V loňském roce tvořily remittance od pracovníků ze zahraničí více než třetinu HDP Tádžikistánu.

Lze pozorovat posílení ekonomického, politického, bezpečnostně-vojenského a humanitárního vlivu Číny v Tádžikistánu. CN je pro TJ druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem a největším zdrojem zahraničních investic do těžby, stavebnictví, komunikací či zemědělství. Dle údajů Ministerstva financí dosáhl objem vnějšího dluhu země 3,2 mld. USD, přičemž podíl čínských bank tvoří asi 1/3. Čína se taktéž snaží upevňovat v zemi též svůj vliv ve sféře kultury a vzdělávání.

V regionu Střední Asie má TJ vcelku nejednoznačné vztahy. TJ pocituje zvýšenou pozornost ze strany světových hráčů o spolupráci, mj. v kontextu vedlejšího efektu RU války na Ukrajině v podobě odchodu západních firem z RU trhu. V tomto kontextu dochází k posilování regionální integrace pro vytvoření lepší vyjednávací pozice. Prosazuje přitom logicky své nejsilnější odvětví – obnovitelnou energii a nerostná bohatství. V r. 2023 došlo k výraznému zklidnění situace na tádžicko-kyrgyzské hranici a dohodě o demarkaci převážné většiny sporného hraničního území. Nedořešenými zůstávají rozdílné pohledy tádžického a turkmenského vedení na výstavbu vodního díla Rogun. Prezident i ministr zahraniční udržoval během roku velmi aktivní kontakty se svými protějšky ze všech zemí regionu (účast lídrů 5 SA zemí na všech summitech Střední Asie s partnery ve formátu CA5+ (USA, EU, Německo, Čína).

V r. 2024 pokračovaly EU, USA a další země západu v rozvoji vztahů s TJ ve formátech CA5+ i na bilaterální úrovni, mj. v kontextu nabízené větší vyváženosti silné orientace země na RU a CN, a to i v kontextu regionální bezpečnostní architektury s globálním dopadem (napjaté vztahy s Afghánistánem). TJ formálně zůstává jediným sousedem Afghánistánu, odmítajícím oficiální kontakty s Talibánem, neoficiálně v je udržována křehká rovnováha. Na jedné straně Dušanbe rozvíjí ekonomické vazby s Afghánistánem, z nichž nejdůležitější jsou dohody o dodávkách elektřiny, díky nimž TJ v posledních letech vyváží stále větší množství elektřiny na jih. TJ se pokládá za ochránce zájmů etnických Tádžiků, kteří tvoří zhruba čtvrtinu afghánské populace.

V poslední době dochází k posilování vztahů s Íránem, Ázerbájdžánem či zeměmi Perského zálivu.

Tádžikistán je členem WTO od roku 2013.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel - odhad k 1.5.2025 - 10,78 mil. (růst - 1,9 %)

Hustota obyvatelstva - 77,0 osob/km² (2025)

Odhadované věkové rozložení obyvatelstva v roce 2024:

- ┆ 0-14 let: 33,9%
- ┆ 15-64 let: 62,7%
- ┆ 65 let a více: 3,4%

Střední délka života je 63 let u mužů a 69,3 letu u žen.

Osídlení je velmi nerovnoměrné, na 7 % území žije 90 % obyvatelstva. Nej hustěji jsou osídleny hlavní město Dušanbe, Gissarské údolí, údolí řeky Vachš a okolí města Chudžand. Na druhé straně v Horno-Badachšánské autonomní oblasti, která zaujímá 45 % území Tádžikistánu žije jen 3,4 % obyvatel. Podíl městského obyvatelstva činí 28,7 %, oproti 71,3 % venkovského obyvatelstva.

Národnostní složení je velice pestré, jak je ostatně v regionu obvyklé. Žije tu asi 140 národností. Podle výsledků sčítání obyvatelstva v roce 2020 bylo: 86,1 % Tádžiků, 11,3 % Uzbeků, 0,3% - Rusů, 0,4 % - Kyrgyzů, Arabů aj. Ovšem poměr národností se mění s návratem obyvatelstva jiných národností po občanské válce, takže podíl Tádžiků se relativně snižuje.

96,7 % obyvatelstva vyznává islám, zbytek jiná náboženství.

Podle ústavy je **úředním jazykem** tádžičtina a ruština je jazykem dorozumívacím. Ovšem ruštinu ovládá především obyvatelstvo měst. Na venkově se používá jen omezeně. Výjimkou je oblast Pamíru, kde každé údolí hovoří svým dialektem, který je v jiném nesrozumitelný, přičemž všichni se považují za ty nejpravější Tádžiky. Výsledkem je, že mezi sebou komunikují rusky. Navíc je znalost ruštiny podpořena ruským satelitním vysíláním, neboť domácí sem nezasahuje. Příslušníci národností mají právo používat svůj rodný jazyk, nejčastěji používaným menšinovým jazykem je uzbečtina - zejména okolo města Kurgan-Tjube a v Sogdijské oblasti. Ovšem spisovná tádžičtina (v podstatě fársí s rusismy) se značně liší od hovorové tádžičtiny používané v sousedních státech, zejména Afghánistánu a Uzbekistánu.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Tádžikistán vykázal robustní hospodářský růst s výrazným nárůstem o 8,4 % v roce 2024. To bylo poháněno zvýšenými příjmy z vývozu zlata a výdaji na veřejnou infrastrukturu. Dále významně přispívá domácí spotřeba a domácí investice, konkrétně prodej spotřebního zboží a stavebnictví. Pozitivní hodnoty vykazuje také průmyslová výroba (především potravinářství a těžební průmysl, u něho však dochází ke zpomalení z důvodu omezení těžby uhlí). Ekonomika je velmi silně závislá na přílivu remitencí pracovních migrantů (především z Ruska). Remitence pracovníků a zvyšování mezd ve veřejném sektoru také podpořily hospodářskou aktivitu země. Domácí poptávka přispívá zároveň ke zvýšení dovozu a v důsledku toho k prohloubení obchodního deficitu. Očekává se zpomalení růstu dovozu, což sníží deficit zahraničního obchodu a bude mít pozitivní dopad na stabilitu platební bilance země. Hlavní položky v dovozu Tádžikistánu jsou dlouhodobě paliva, železo a ocel, stroje a mechanická zařízení, kovy a chemikálie. Země vyváží především zlato, bavlnu, vzácné kovy, rudy a strusku, hliník, textilní produkty, ovoce a zeleninu.

Inflace zůstává pod kontrolou. V březnu 2025 činila míra inflace 3,4 %. Ceny v zemi od začátku roku vzrostly o 1,3 %, a to především díky potravinářským výrobkům (+2 %) a službám (+1,8 %), zatímco nepotravinářské zboží zůstalo relativně stabilní. Tádžikistán oznámil přechod na režim cílování inflace a stanovil si střednědobý inflační cíl ve výši 5 %. Ekonomiku Tádžikistánu silně ovlivňují státní podniky (SP), kterých je více než 1 000 registrovaných a více než 600 ve vlastnictví státu. SP zastávají prominentní postavení v klíčových odvětvích, jako je těžba, energetika a telekomunikace, přičemž 10 největších SP drží 97 % celkových aktiv SP.

Směnný kurz národní měny Tádžikistánu zůstává vůči rublu i dolaru poměrně stabilní. Centrální banka Tádžikistánu zachovává úrokovou sazbu na úrovni 10 %. Inflace je zůstává mírná, okolo 5 %. V roce 2023 se populace Tádžikistánu zvýšila na 10,7 mil. obyvatel a HDP na obyvatele v paritě kupní síly přesáhl 6600 USD.

Klíčovými výzvami ekonomiky Tádžikistánu i nadále zůstávají: růst ekonomiky a zejména vytváření statisíců nových pracovních příležitostí, diverzifikace a modernizace ekonomiky, nahrazování dovozů (lokalizace výroby) a přilákání zahraničních investic.

Ukazatel	2022	2023	2024	2025	2026
Růst HDP (%)	8	8,3	8,4	6	5,1
HDP/obyv. (USD/PPP)	5630	6180	6600	6890	7230
Inflace (%)	6,58	3,5	3,6	5,3	5,8
Nezaměstnanost (%)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	1,672	1,233	1,398	1,596	1,783
Import zboží (mld. USD)	5,335	7,246	7,732	8,141	9,096
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-2,96	-3,322	-3,42	-3,413	-3,814
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	9,99	10,22	10,46	10,71	10,96
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	N/A	07.VII	07.VII	07.VII	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Ekonomika Tádžikistánu rostla v roce 2024 závratným tempem 8,4 %, podpořená soukromou spotřebou a vývozem drahých kovů, přičemž klíčovým tahounem byla domácí poptávka. Výše HDP dosáhla 153,4 mld. somoni neboli 14 mld. USD. Růst reálných mezd zvýšil poptávku po hotelech, restauracích a obchodech. Zvýšení minimálních mezd, platů ve veřejném sektoru, důchodů a stipendií, které vstoupilo v platnost v červenci 2024, poskytlo další podporu domácí kupní síle. Silná domácí poptávka usnadnila růst dovozu v lednu až srpnu 2024. V důsledku toho země zaznamenala obchodní deficit ve výši 3,2 mld. USD a to i přes výrazný nárůst vývozu drahých kovů.

Veřejné finance	2024
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-2,2
Veřejný dluh (% HDP)	30,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,065
Daně	2025
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

Na straně výdajů se investice do fixního kapitálu meziročně zvýšily o 8,1 %, což odráží probíhající stavební práce související s projektem Rogunské elektrárny a pokrok v dalších infrastrukturních projektech. Inflace výrazně klesla. Cenová regulace a konzervativní měnová politika pomohly snížit inflaci, která v březnu 2025 dosáhla pouhých 3,4 procenta, což vedlo centrální banku ke snížení úrokové sazby na 9 % v srpnu 2024.

Podle MMF dosáhly vládní výdaje v Tádžikistánu v posledních pěti letech průměrně 29 % HDP. Státní rozpočet na rok 2024 uzavřel s přebytkem 1,5 mld. somoni (přibližně 144 mln. USD), což představuje přibližně 1 % HDP. Rozpočtové příjmy překonaly prognózy o 4,1 %. Vládní dluh země se na konci roku 2024 pohyboval kolem 30 % HDP.

V roce 2024 dosáhl veřejný dluh Tádžikistánu celkem 3,6 mld. USD, z čehož 89 % tvořily externí závazky. Z těchto externích dluhů tvořily přibližně 70 % úvěry vázané na investiční projekty, zatímco 16 % pocházelo z eurobondů. V roce 2024 dosáhl přebytek běžného účtu 6 % HDP, což představuje 887 mln. USD.

Export Tádžikistánu byl skromný a v roce 2024 dosáhl celkem 1,9 mld. USD. Mezi klíčové exportní položky patří rudy a koncentráty drahých kovů, hliník a sušené ovoce. Dovoz naopak dosáhl 7 mld. USD a pokrýval široké spektrum produktů, včetně spotřebního zboží, technologického vybavení, paliv, maziv a zemědělských surovin. Světová banka upozornila na rekordně vysoké poměry remitenecí k HDP v posledních letech: 50 % v roce 2022 a 38 % v roce 2023.

2.3 Bankovní systém

Bankovní systém Tádžikistánu tvoří Národní banka, komerční banky a nebankovní finanční organizace. Národní banka Tádžikistánu plní emisní funkce, je správcem měnových rezerv a státního dluhu, provádí peněžně úvěrovou politiku, zajišťuje regulaci a dozor nad činností komerčních bank, zastupuje Tádžikistán v mezinárodních finančních a úvěrových institucích. K 31. březnu 2025 působilo v Tádžikistánu 66 úvěrových finančních organizací, včetně 15 tradičních bank, 1 islámské banky, 1 nebankovní úvěrové organizace, 23 mikroúvěrových depozitních organizací, 3 mikroúvěrových organizací a 23 mikroúvěrových fondů.

Nejvýznamnějšími komerčními bankami jsou Amonatbank, Orienbank, BankEschata, Sohibkorbank, Pervyj mikrofinansovij bank, Bonki rushdi Točikiston, Chalyk Bank Tadžikistan, Kafolatbank, Bank Arvand, Bank Azija, dceřiná banka Pákistánské národní banky v Tádžikistánu, pobočka iránské banky Tidžorat v Tádžikistánu, Spitamen Bank, Mezinárodní banka Tádžikistánu, KommercbankTadžikistana, AlifBank.

K 31. 3. 2025 činila celková aktiva úvěrových finančních institucí 52 371,2 mil. somoni (5,3 mil. USD), zůstatek úvěrového portfolia úvěrových finančních institucí činil 22 537,1 mil. somoni (2,3 mil. USD). Refinanční sazba byla od 10. 2. 2025 snížena na 0,25 % a stanovena na úrovni 8,75 % ročně. V bankovním sektoru Tádžikistánu se postupně provádí digitalizace, zavádění nových technologií a systém online-platby.

Očekává se, že Národní banka Tádžikistánu (NBT) bude pokračovat v trendu uvolňování měnové politiky. Růst HDP Tádžikistánu by měl být robustní, podpořen investicemi a spotřebitelskou poptávkou.

Další podrobnosti k bankovnímu systému jsou k dispozici na stránkách Národní banky Tádžikistánu: https://nbt.tj/en/banking_system/banks.php

2.4 Daňový systém

Nový daňový řád vstoupil v Tádžikistánu v platnost 1. 1. 2022. Od 1.1.2024 byla standardní sazba daně z přidané hodnoty (DPH) v Tádžikistánu snížena na 14 %. Podle zaváděných úprav „pro zdanitelná plnění a zdanitelný dovoz od 1.1.2024 do 31.12.2026 je standardní sazba daně z přidané hodnoty stanovena na 14 % a od 1.1.2027 na 13 %. V novém vydání daňového řádu se počet daní snížil z 10 na 7. V Tádžikistánu se daně dělí na celostátní a místní.

Celostátní daně se změnily v roce 2024:

- 1 daň z příjmů fyzických osob (do 140 somoni činí sazba daně 8 %, nad 140 somoni 13 %, pro nerezidenty - 25 %)
- 1 daň ze zisku právnických osob: pro výrobní podniky - 13 %, pro ostatní podniky - 23 %, pro nerezidenty - od 5 % až do 25m %
- 1 daň z přidané hodnoty - 14 %
- 1 spotřební daň
- 1 sociální odvody (zdravotní a sociální pojištění), fyzické osoby odvádějí 20 %
- 1 půdní daň, od 180 do 500 somoni za jeden hektar
- 1 daň z využívání ložisek nerostného bohatství; u drahých kovů činí 10 %
- 1 daň z nemovitostí od 3 do 12 %
- 1 daň z vlastnictví motorových vozidel od 7,5 % do 15 %
- 1 silniční daň, 1 % z nákladů na dopravu
- 1 daň z prodeje bavlny a hliníku, 10 % resp. 3 %

Místní daně:

- 1 daň z maloobchodního prodeje, 3 %
- 1 daň z nemovitostí fyzických osob, od 3 % do 25 %
- 1 daň k udržování veřejné hromadné dopravy od 1 % do 14,5 % záleží na výkonu motoru

Průměrný roční podíl daně z příjmů fyzických osob, právnických osob a daně z přidané hodnoty je víc než 65 %. Ve struktuře daní na začátku roku 2024 byl podíl DPH 44%, podíl daně z příjmů 14% a podíl sociální daně 12%. Daň z příjmu je daň z příjmů fyzických osob. Vypočítává se jako procento ročního příjmu jednotlivců. Jednotná sazba pro jednotlivé občany Tádžikistánu je 13% a pro cizince - 25%. Sociální daň je povinná platba placená pojistiteli (zaměstnavateli) na sociální pojištění ve výši 20% a pojištěnými osobami (zaměstnanci) ve výši 1%.

Od roku 2023 byla výše DPH pro zpracovatele a prodejce pšenice a těstovin snížena na 10 %. Od cla a DPH (50 %) byl osvobozen dovoz některých strojů a spec. vozidel, jejich náhradní díly nakupované na úkor rozpočtu.

Celková částka vnitřních daní, které podnikatelské subjekty v loňském roce využily jako dávky, dosáhla 7,4 mld. somoni (přibližně 680 milionů USD - asi 27 % vnitřních daní). Podle daňového výboru obdržel státní rozpočet země v roce 2024 z vnitřních daní a dalších povinných plateb 20 mld. 426 mln. somoni (přibližně 1,9 mld. USD).

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Zahraniční obchod ČR s Tádžikistánem se pohybuje na nízké úrovni. V roce 2024 pokračoval nárůst exportu z ČR do Tádžikistánu. Mezi hlavními exportními položkami byly desky, folie a jiné výrobky z plastů, kosmetiku (přípravky na vlasy, holení, mýdla), osobní automobily, trubky a další. Import zboží z Tádžikistánu se dlouhodobě pohybuje na velmi nízké úrovni. ČR z Tádžikistánu dovážela především kovy, oděvy, (sušené) ovoce, ořechy a další podobné zboží.

	2020	2021	2022	2023	2024
Import z ČR (mld. CZK)	0,13	0,13	0,27	0,29	0,47
Export do ČR (mld. CZK)	0,02	0,04	0,02	0,01	0,04
Saldo s ČR (mld. CZK)	-0,12	-0,08	-0,26	-0,27	-0,43

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
582	Pláty, desky, blány, fólie a pásy z hmot plastických	130	27,69
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	121	25,77
553	Voňavky, přípravky kosmetické a toaletní (bez mýdel)	75	15,98
642	Papír, lepenka řezané na určitý rozměr, tvar, výrobky	16	3,41
696	Výrobky nožířské	13	2,77

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
689	Kovy neželezné zákl. ost. užívané v hutnictví, cermety	28	74,40
057	Ovoce a ořechy (ne olejnaté) čerstvé, sušené	5	13,77
054	Zelenina čerstvá, chlazená, zmrazená ap., kořeny, hlízy aj.	2	4,08
842	Oděvy a prádlo dámské, dívčí (ne pletené, háčkované)	1	3,68
666	Zboží hrnčířské	1	1,59

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Tádžikistán patří mezi zvýhodněné země v rámci evropského programu GSP EU a využívá poskytnuté EU preference a úlevy. V roce 2024 došlo ke snížení vzájemného obchodního obrátu EU a Tádžikistánu, snížil se jak export, tak i import. Z evropských zemí obchoduje Tádžikistán primárně s Švýcarskem (dovoz drahých kovů z TJ), Německem, Itálií, Nizozemskem, Velkou Británií a Belgií. Hlavní položky v dovozu TJ ze zemí EU byly základní kovy (87 %), následované textílem (6 %) a minerálními výrobky (5 %). TJ vyváží do EU kovy, paliva a těžební výrobky, hliník, bavlnu a textilní výrobky, stroje, přírodní a kultivované perly aj.

	2020	2021	2022	2023	2024
Import z EU (mil. EUR)	185,57	237,79	261,28	325,44	274,9
Export do EU (mil. EUR)	86,85	160,39	144,26	174,45	291,4
Saldo s EU (mil. EUR)	-98,72	-77,39	-117,02	-150,99	16,5

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

V roce 2024 Tádžikistán obchodoval se 121 zeměmi světa. Vzhledem ke geografické poloze, logistice, historickým vazbám atp. je pro Tádžikistán klíčový především obchod se zeměmi mimo EU. Vývoz zboží z Tádžikistánu v roce 2024 dosáhl celkové hodnoty 1,947 miliardy dolarů (snížení o 20,5 %). Hlavními dovozci země v roce 2024 byly Čína (21,1 %) a Švýcarsko (19,4 %), dále Turecko (12,3 %), Kazachstán (10,1 %) a Uzbekistán (9,1 %), Japonsko, Irán, Pákistán, Afghánistán a další. Dovoz zboží do Tádžikistánu v roce 2024 činil 7,008 miliardy dolarů (růst o 19,2 %). Hlavní dovozní a vývozní položky jsou podobné jako v případě obchodu se zeměmi EU.

	2020	2021	2022	2023	2024
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	2718,77	3662,01	5434,87	5520,56	6871,51
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	584,54	1203,06	1357,94	1337,93	1000,77
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-2134,23	-2458,96	-4076,93	-4182,64	-5870,74

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Tádžikistán se snaží vytvářet pobídky pro rozvoj podnikatelského sektoru ze strany domácích i zahraničních investorů. Aktuálně jsou v zemi 4 volné ekonomické zóny: SEZ "Pyanj" - 401 ha (oblast Khatlon), SEZ "Dangara" - 521 ha (oblast Khatlon), SEZ "Sughd" - 320 ha (region Sughd), SEZ „Ishkoshim“ - 200 ha (GBAO). Na území svobodných ekonomických zón mohou podnikat subjekty bez ohledu na formu vlastnictví a jsou osvobozeny od všech druhů zdanění stanovených Daňovým zákonem RT, s výjimkou sociální daně a daně z příjmů fyzických osob. V SEZ činí roční nájemné za 1m² pozemku 1 USD. Podrobněji viz: <https://tajinvest.tj/ru/>

V roce 2024 zaznamenal TJ výrazný nárůst přílivu zahraničního kapitálu, který dosáhl celkem 4,9 mld. USD, což představuje nárůst o 72,7 % oproti předchozímu roku. Tento příliv byl poháněn především investicemi z Číny a Ruska, přičemž největší část byla soustředěna v Dušanbe. Přímé investice: 394,3 mln. USD (nárůst o 38,8 % k 2023). Přímé zahraniční investice do republiky pocházely především z Číny – 150,9 mln. USD, USA – 118,9 mln. USD, Velké Británie – 51,1 mln. USD, Ruska – 28,9 mln. USD, Kazachstánu – 15,7 mln. USD, Turecka – 5,8 mln. USD, Japonska – 5,4 mln. USD, Francie – 4,2 mln. USD a dalších zemí – 13,4 mln. USD.

Co se týká sektorové struktury, zahraniční investice nejčastěji směřují do oblasti těžby a dobývání (руды, drahých kovů, kovů atp.), do rozvoje infrastruktury, telekomunikací, stavebnictví a zemědělství.

ZÚ Taškent neeviduje žádné přímé zahraniční investice českých subjektů v Tádžikistánu. Příležitosti se nabízí např. v energetice (modernizace a budování malých a středních vodních elektráren nebo nejrůznějších průmyslových odvětvích).

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Dohoda o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a Tádžikistánem, ratifikovaná 1. 1. 2010, zahrnuje široké spektrum otázek, jako je obchod zboží, hospodářská spolupráce včetně podpory a ochrany investic, energetika, životní prostředí, doprava, cestovní ruch a další.

Tádžikistán je v současné době účastníkem standardního režimu GSP EU, ale projevil zájem o vstup do režimu GSP+ v blízké budoucnosti. Světová banka ale považuje zemi za ekonomiku s nízkými příjmy kvůli nízkému objemu HDP na obyvatele. Tádžikistán značně využívá preference poskytované v rámci GSP. Asi 98 % zboží se dováží se sníženými tarify.

V roce 2024 EU a Tádžikistán uzavřely jednání o Dohodě o posíleném partnerství a spolupráci (EPCA), což představuje významný krok v jejich vztazích.

Smlouvy s ČR

Ke dnešnímu dni platí mezi Českou republikou a Republikou Tádžikistán následující dohody a vládní smlouvy:

Smlouva o zamezení dvojího zdanění z 7. 11. 2006

Dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic z 11. 2. 1994

Protokol o spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem vnějších ekonomických vztahů Tádžikistánu z 11. 2. 1994

Ujednání mezi Ministerstvem zdravotnictví České republiky a Ministerstvem zdravotnictví a sociální ochrany obyvatelstva Republiky Tádžikistán o spolupráci v oblasti zdravotnictví a lékařské vědy z 26. 11. 2014

Memorandum o spolupráci mezi MZV ČR a MZV Republiky Tádžikistán z 1. 12. 2016

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Republiky Tádžikistán o spolupráci v letecké dopravě z 1. 12. 2016

Během návštěvy prezidenta M. Zemana v Tádžikistánu v listopadu 2014 bylo podepsáno společné prohlášení prezidentů. Rozjednány mezi oběma zeměmi jsou: protokol o změně dohody o podpoře a ochraně investic smlouva o mezinárodní silniční dopravě.

3.4 Rozvojová spolupráce

Rozvojová spolupráce pro TJ směřuje jak z EU, USA (USAID, budoucí spolupráce s otazníkem), UNDP, Asijské rozvojové banky (ADB), Islámské rozvojové banky a dalších. CZ firmy se mohou do rozvojové spolupráce zapojit prostřednictvím jednotlivých programů realizovaných uvedenými organizacemi. Prioritními sektory jsou zdravotnictví, vzdělávání, rozvoj zemědělství/venkovský oblastí, zelené technologie a energetika, kultivace podnikatelského prostředí aj.

Rozvojový program EU v Tádžikistánu na období 2021–2027 se zaměřuje na odvětví zdravotnictví, vzdělávání, řízení veřejných financí, vodohospodářství, energetika a zemědělství. Suma pomoci EU na období 2021–2024 činí 91 mil. EUR. Prioritními jsou 3 oblasti: inkluzivní zelená a digitální ekonomika; lidský rozvoj; řízení přírodních zdrojů. Klíčová do budoucna bude iniciativa Global Gateway. V roce 2023 zavedla EU nový pokročilý nástroj financování pro TJ, který zahrnuje přímé převody dotačních fondů EU do vládní pokladny. První ve výši 4 mil. EUR byla vyplacena dne 24.1.2024, aby pomohla urychlit prioritní reformní opatření. TJ a EU se dohodly na finančním balíčku pro rozpočtovou podporu ve výši 29,8 milionu EUR, přičemž do roku 2026 jsou plánovány další tři roční platby.

EBRD v TJ doposud realizovala projekty v hodnotě asi 946 mil. EUR (přes 168 projektů, stabilizace/obnovení důvěry v bankovníctví, rozvoj soukromého podnikání, zlepšení spolehlivosti a kvality komunálních služeb a dodávek energie a energetickou účinnost). Aktuální projekty EBRD je možné nalézt na [zde](#).

Investiční grant ve výši 20 milionů eur od EBRD: na modernizaci tádžické elektrické sítě, snížení energetických ztrát a na budoucí obnovitelné zdroje energie. Grant ve výši 20 milionů eur od GIZ: na podporu udržitelnosti v tádžickém bavlnářském sektoru. 10 mln. EUR v rámci programu rozpočtové podpory v hodnotě 30 milionů eur: na pomoc s realizací Národní strategie rozvoje vzdělávání 2030 a Programu odborného vzdělávání občanů 2021–2025.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Obranný a bezpečnostní sektor

Vzhledem k složité bezpečnostní situaci v regionu je obranný a bezpečnostní průmysl klíčovou prioritou vlády, která pro rok 2025 plánuje vyčlenit na přezbrojení armády přibližně půl miliardy USD. Výdaje na obranu a bezpečnost tak budou představovat 2,8 % HDP. Ministerstvo obrany dlouhodobě deklaruje zájem o spolupráci v obranném průmyslu, a to především v oblasti letecké techniky (modernizace L-39 a vrtulníků, lokalizace výroby malých letadel, výcvik pilotů apod.), modernizaci pozemní techniky, zbraní, radiolokační a telekomunikační techniky.

Energetika

Více než 98 % elektřiny v Tádžikistánu se vyrábí ve vodních elektrárnách, což představuje 93,9 % celkového instalovaného výkonu. Vodní elektrárny vyrobí 16,5 miliardy kilowatthodin (kWh) elektřiny. Existuje potenciál spolupráce při modernizaci zastaralých malých a středních vodních elektráren, případně výstavbě nových. Země se chce zaměřit také na produkci energie ze solárních zdrojů, jelikož je v Tádžikistánu 280-330 slunečných dnů za rok. Perspektivním oborem je taktéž modernizace přenosových soustav a propojení se sousedními zeměmi, jelikož v době letní "nadprodukce" Tádžikistán elektřinu exportuje, ale v zimním období není domácí produkce schopna pokrýt domácí spotřebu.

Zemědělství a potravinářství

Národní strategie pro přizpůsobení se změně klimatu Republiky Tádžikistán na období do roku 2030 určuje zemědělství jako jeden ze čtyř prioritních sektorů, ve kterých bude docházet ke stimulaci ekonomického růstu a urychlení modernizace. Tádžikistán potřebuje prostřednictvím zemědělství a potravinářství uspokojit domácí poptávku po potravinách, která roste v souvislosti s narůstající populací. Zároveň vidí velký potenciál v exportu své produkce za hranice. Zemědělský sektor Tádžikistánu generuje asi 20 % HDP, cca 20 % exportu země jsou zemědělské a potravinářské produkty a v sektoru zemědělství pracuje více než polovina obyvatel.

Zdravotnictví a farmacie

V roce 2024 bylo v Tádžikistánu 65 domácích farmaceutických společností, které vyráběly více než 582 druhů léků a léčivých přípravků, což je pouze malá část spotřeby země. Vzhledem k narůstající populaci Tádžikistánu rostou nároky na zdravotní péči a poptávka po dostupných léčivech. Státní program rozvoje farmaceutického průmyslu v Tádžikistánu na roky 2021-2025 vytváří výhodné podmínky pro lokalizaci výroby, přilákání investic, osvobozuje od daně z přidané hodnoty a cla dovoz moderních technologií a zařízení pro farmaceutický sektor apod. Nabízí se také možnosti při vybavování zdravotnických zařízení a školení personálu. V poslední době dochází k rozvoji soukromých klinik a zdravotních center, které mohou být taktéž perspektivními partnery pro spolupráci.

Dopravní infrastruktura

Tádžikistán má ambice stát se dopravním koridorem regionu. Vláda se chce věnovat budování mezinárodních silničních tras a taktéž postupně přecházet na bezemisní dopravní prostředky. Ve všech fázích těchto projektů je možné najít příležitosti pro zapojení českých firem, ale klíčová je cena a možnost financování. Připravované investiční projekty jsou zaměřené zejména na výstavbu a modernizaci silniční sítě zajišťující propojení jak složité dostupných regionů Tádžikistánu, tak i tranzitního propojení směrem s Afghánistánem, Uzbekistánem a Čínou.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Tádžikistán je osobitou zemí, která díky perským kořenům svých obyvatel vykazuje jisté odlišnosti ve srovnání s ostatními zeměmi Střední Asie. Obchodování s Tádžikistánem je perspektivní, ale bohužel se jedná o jednu z nejchudších zemí světa, a proto je vstup na tento trh zatím dost komplikovaný, nákladný a zejména časově náročný. V zemi v posledních letech probíhají velké změny a reformy, ale i tak jsou kultura jednání a podnikatelské prostředí velmi specifické. V komunikaci s Tádžiky doporučujeme dávat přednost osobnímu kontaktu, případně telefonátu. Znalost ruštiny je základní podmínkou pro nastavení efektivních obchodních vztahů, stejně tak jako využívání služeb místního zástupce/partnera firmy.

4.2 Oslovení

Vzhledem k dominantní roli státu v ekonomice je pravděpodobné, že potenciální partner bude některá ze státních společností. V takovém případě může být efektivní oslovení oficiálním dopisem či diplomatickou nótou prostřednictvím zastupitelského úřadu. Obchodní komunikaci je vhodné vést co možná nejvíce napřímo a často se připomínat. Telefonická urgence je naprosto běžná. Výhodné je stanovit si již na začátku kontaktní osoby, a přes ně veškerou obchodní komunikaci směřovat, aby bylo jasné, kdo, za co, a kdy zodpovídá. V případě zájmu umí být tádžičtí partneři proaktivní a operativní, v opačném případě se odmlčí.

Vyhledávání kontaktů a informací na internetu není příliš efektivní, mohou být neaktuální či úplně bez webových stránek. V Tádžikistánu se klade důraz na osobní kontakt. Bez osobního jednání obtížně dojde k výraznějšímu posunu při navázání obchodních vztahů nebo projednání kontraktu.

4.3 Obchodní schůzka

Obchodní jednání je nejvhodnější sjednat s dostatečným předstihem, v případě jednání se státními institucemi/subjekty je nutná oficiální diplomatická nota prostřednictvím zastupitelského úřadu, v případě soukromých firem standardním způsobem, tedy e-mailem (dopisem zaslaným emailem a telefonickým potvrzením). Přesný čas jednání však bude z tádžické strany potvrzen na poslední chvíli nebo se bude neustále měnit a posouvat.

Vhodným místem pro setkání je sídlo společnosti (kancelář), nebo veřejný prostor (např. restaurace). Tádžici nejsou zvyklí pracovat od brzkých ranních hodin, standardní dobou pro nejranější schůzku je cca 9-10. hodina dopolední. Vhodným aranžmá může být společný oběd. Čas jednání se odvíjí od programu a objemu projednávaných témat, ale ideální je schůzku udržet v celkovém čase 60 až 90 minut. Na začátku schůzky je žádoucí výměna vizitek. Slušností je vizitku uchopit oběma rukama, poděkovat, přečíst si její obsah, a ujistit se, že vyslovujete jméno obchodního partnera správně, až poté ji důstojně uložit. Dary jsou v Tádžikistánu běžné, ale záleží, jaký chcete udělat dojem. Při pozvání na oběd, který hradíte, by mohl dar působit poněkud okázale, nebo u partnera vyvolat obavu před určitým nátlakem. Dar je proto vhodnější předat již po nějakém čase a úspěšném jednání, aby obchodní partner věděl, že si spolupráce považujete a přikládáte jí adekvátní důležitost. V případě, že schůzka probíhá v restauraci, je v otázce alkoholu lepší počkat na aktivitu tádžického partnera (někteří Tádžici ho aktivně konzumují, jiní dle pravidel islámu ne).

Dresscode - oblečení je vhodné zvolit standardní, pokud možno co nejvíce formální. Tádžičtí muži (v Dušanbe) nosí oblek či formální oblečení i mimo pracovní příležitosti a zakládají si na elegantním a upraveném vzhledu. Tádžické ženy nosí tradiční oděv, ale většinou při mimopracovních příležitostech, ne na oficiálních schůzkách. Během jednání se chovají k ženám velmi zdvořile, s podáním ruky většinou vyčkávají na gesto ženy a zatím jako akt pozdravu přikládají otevřenou dlaň pravé ruky na srdce/hrud' a lehce se ukloní. Pokud žena nechce podávat ruku, může toto gesto opřevzat.

Tádžici na sobě při jednání nedávají znát emoce, doporučuje se zrcadlení této taktiky. V důsledku pandemie COVID-19 se i v Tádžikistánu rozšířila videokonferenční jednání, není tedy ničím neobvyklým, pokud byste obchodnímu partnerovi navrhli online setkání. Doporučuje se v dostatečném předstihu ověřit jeho disponibilitu, a především kvalitu internetového připojení (a využívané aplikace), neboť v zemi internetové připojení nedosahuje úrovně dle evropských standardů. Tádžikové jsou obecně zdatnými obchodníky, a pokud jim na obchodu s českou stranou záleží, zjistí si předem všechny dostupné informace. Bude je zajímat především konečná cena, ale otázku nepoloží ihned, v úvodní části, ale spíše jako by mimoděk během rozhovoru o podrobnostech obchodu. Konečná částka za dodávku však při rozhodování o její realizaci obvykle hraje rozhodující roli. Tádžikistán je výsostně byrokratizovanou a hierarchizovanou společností, a proto má hlavní slovo ředitel firmy/úřadu, při veřejných akvizicích má pak konečné slovo prezident (jeho kancelář).

4.4 Komunikace

Při obchodních jednáních je nutno počítat s tím, že korupce a nepotismus, složitý byrokratický systém a nepřehledné předpisy budou příčinou častých zdržení, změn činěných na poslední chvíli bez předchozího ujednání, a průtahů ve vyřizování i velice běžných záležitostí. Čas nemá pro Tádžiky zvláštní důležitost; na přesné dodržování termínů, plnění dohod nebo časů schůzek se nelze spoléhat. V průběhu jednání je třeba zachovávat trpělivost; nenechat se odradit dílčím neúspěchem, důležité je udržování stálého kontaktu s partnerem. Je nutno mít na paměti, že Tádžikové dávají přednost osobnímu jednání před korespondencí. Potrpí si na „neformální“ komunikační kanály, např. aplikace WhatsApp, kdy si po určité době mohou chtít vyměňovat zprávy i o tématech s obchodem nesouvisejících (rodina, zdraví, zdvořilosti), po tom, co se seznámíte a dojde k navázání přímého kontaktu. Aktuálně je velmi rozšířeným trendem, namísto klasického volání, výměna hlasových zpráv nahraných a odeslaných prostřednictvím komunikačních aplikací.

V zemi je kromě tádžičtiny běžně rozšířena ruština a bývá hlavním komunikačním jazykem se zahraničními partnery. S mladší generací a Tádžiky, kteří studovali v zahraničí, je možné komunikovat anglicky. Vždy je důležité upřesnit si komunikační jazyk dopředu a mít případně tlumočníka.

Tádžikové kladou vysoké nároky na zdvořilé vystupování. Konverzace většinou začínají dotazem na to, jak se partnerovi daří, co rodina a zdraví. Ve srovnání se západními normami je společenský hovor v daleko větší míře prokládán často značně nadsazenými zdvořilostními frázemi obsahujícími chválu a uznání partnerovi. Obecně platí, že Tádžici velmi reagují na jakoukoli chválu, laskavost a péči. Váš živý zájem o tádžickou kulturu nebo jen pozornost k životu konkrétního člověka každý Tádžik velmi ocení. Nesouhlas či nelibost bývají naopak vyjadřovány jen opatrně a často pouhým mlčením. Tádžikové se snadno zapálí novým nápadem, ale také mohou jeho realizaci na půli cesty opustit, protože se nadchnou pro něco nového. Ve svých profesních aktivitách Tádžikové milují rozmanitost a pravidelnou změnu povinností, které jsou jim přiděleny. Nabídku služby, daru, často i běžného pohostinství, je normální nejprve „skromně“ odmítnat, a přijmout až na naléhání nabízejícího; teprve opakované odmítnutí je obvykle bráno jako vážně míněné.

Během konverzace není vhodné negativně komentovat téma politiky v Tádžikistánu, prezidenta a jeho rodiny, kritizovat, poučovat o lidských právech a podobně. Tádžikové jsou velmi hrdý a temperamentní národ, a proto mohou negativní připomínky vyvolat silné reakce.

4.5 Doporučení

Pokud se chystáte obchodovat a navazovat vztahy s Tádžikistánem, je nezbytná notná dávka tolerance a trpělivosti, rozhodně nečekejte rychlý či bezproblémový průběhu. Je potřebné zjistit maximum informací o místních partnerech, zejména o jejich vztazích k vládní administrativě. Pro úspěšná jednání je téměř nezbytné mít místního zástupce/partnera. Připravte se na to, že období od prvních kontaktů do podpisu kontraktu může trvat velmi dlouho (i řadu let). Zvýšenou pozornost věnujte platebním podmínkám, i po uzavření kontraktu není do okamžiku uhrazení první platby nic jisté. Spolupráce bude vyžadovat průběžný kontakt a kontrolu. Tádžikistán se vyznačuje přítomností korupce, což vyplývá mimo jiné ze značného vlivu státu v ekonomice.

Při jednání se Tádžikové chovají podobně jako ostatní národy Střední Asie, ale jejich perské kořeny je trochu odlišují a nepatrně přibližují kultuře západní. Jsou otevření, přímí a hrdí. Není třeba při jednání dodržovat nějaké zvláštní zvyklosti, je však nutno ctít jejich bohatou a dlouhou historii a respektovat islám. Je rovněž třeba respektovat jejich historické, jazykové i současné ekonomické a politické vztahy k Rusku, Iránu, Afganistánu či dalším zemím.

4.6 Státní svátky

Státní svátky:

Nový rok - 1. leden

Den armády - 23. únor

Den žen - 8. březen

Navruz - 21. březen

Svátek práce - 1. květen

Den vítězství - 9. květen

Den národní jednoty - 27. červen

Den nezávislosti - 9. září

Den Ústavy Tádžikistánu - 6. listopad

Den prezidenta republiky Tádžikistán - 16. listopad

Den státní vlajky Tádžikistánu - 24. listopad

Pohyblivé státní svátky:

Ramadán

Eid Al Fitr, neboli Idi Fitr (oslavy konce Ramadánu)

Eid Al Adha (Den obětí)

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Při vstupu na trh Tádžikistánu je důležité mít spolehlivého místního partnera. Záleží na konkrétním oboru a formě podnikání (export, společný podnik, investice), ale vzhledem k dominantnímu postavení státu v ekonomice je vhodné postupovat v součinnosti s oficiálními úřady, např. prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí Tádžikistánu, Ministerstva průmyslu a nových technologií Tádžikistánu nebo Obchodní a průmyslové komory Tádžikistánu. Je rovněž možné navazovat kontakty s celou řadou obchodních firem. Vždy je však důležité při uzavírání konkrétního obchodního případu ověřit, zda: daný výrobek nespadá mezi ty, u kterých je dovoz resp. vývoz státem regulován (nutnost speciální licence, obchod vyhrazen pouze pro některé organizace, vývoz, dovoz či přeprava zakázány; zda má partner k obchodování s nabízenou komoditou opravdu přístup a oprávnění; zda má partner reálnou možnost získat volně směnitelnou měnu; má vlastní devizový účet a dostatek domácí měny pro směnu).

Obchodní sítě a prodejní kanály v evropském pojetí v Tádžikistánu vznikají, proto je vstup jejich prostřednictvím zatím velmi omezený. Využívání místních zástupců je běžnou praxí a většina firem tento postup uplatňuje. Pro prosazení nabízeného zboží/služeb v zemi jsou důležité osobní kontakty. Nelze stavět své obchodní aktivity pouze na zasílání e-mailů a odkazech na internetové stránky. Pokud tádžický obchodník o nabídku či kontakt nemá zájem, nereaguje. Obdobně se chová, jestli zaslané nabídce nerozumí. Pro komunikaci s partnerem je nutná dobrá znalost ruštiny (tádžičtiny), používání jiných jazyků, jak v písemném, tak ústním projevu, může způsobit problémy.

Užitečné informace a kontakty na Celní správu Tádžikistánu je možné nalézt na webu: <https://customs.tj/>

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Registrace společného podniku (SP)

Neexistuje omezení výše zahraničního podílu v SP (může dosáhnout 100%). Registrace SP je však náročná a vyžaduje čas při vyjednávání s místními představiteli tádžické byrokracie. Jedná se o tři hlavní kroky, které na sebe navazují a nedají se řešit paralelně. SP musí být nejprve zaregistrováno Ministerstvem financí Tádžikistánu (MF). Přitom jsou požadovány následující dokumenty:

- 1 žádost podaná tádžickým partnerem kopie zakládající listiny a dohody o budoucím SP ověřené místním notářem
- 1 potvrzení banky o solventnosti tádžického partnera
- 1 potvrzení o zaplacení registračního poplatku do Republikového devizového fondu.

Na základě komisi vydaného certifikátu může SP otevřít bankovní účet. SP musí být zaregistrován také Státním statistickým výborem Tádžikistánu, kde je nutné doložit:

- 1 certifikát MF Tádžikistánu
- 1 kopie zakládající smlouvy a dohody
- 1 potvrzení o zaplacení registračního poplatku.

SP je rovněž povinen informovat místní regionální, oblastní nebo městské správní orgány oficiálním dopisem o své existenci a musí být zaregistrováno místními daňovými orgány. Každý SP, jehož činnost předpokládá zahraniční ekonomickou aktivitu (např. export) musí být zaregistrováno Ministerstvem ekonomického rozvoje a obchodu (MEO) jako účastník vnější ekonomické činnosti. K tomu je třeba doložit:

- 1 žádost o registraci
- 1 kopii zakládající smlouvy a dohody
- 1 certifikát Státního statistického výboru
- 1 certifikát MF Tádžikistánu
- 1 tři kopie vyplněného registračního tiskopisu
- 1 potvrzení o zaplacení registračního poplatku

Zvláštní komise tohoto ministerstva poté prostuduje všechnu předloženou dokumentaci a po schválení může být subjekt zaregistrován a je mu vydána licence účastníka vnější ekonomické činnosti.

Založení kanceláře, reprezentace

K založení kanceláře, popř. zastoupení zahraniční firmy musí být předloženy Ministerstvu ekonomického rozvoje a obchodu následující dokumenty: žádost, ve které je uveden účel založení kanceláře či reprezentace a popis firmy, kopie zakládající listiny v ruském jazyce, která musí být ověřena konzulátem TJ v zemi, kde je firma zaregistrována, výpis z obchodního rejstříku země, kde je firma zaregistrována, garanční dopis banky firmy, potvrzení o zaplacení registračního poplatku do Republikového devizového fondu. Zvláštní komise MEO prověří předložené dokumenty schvalovaného subjektu a následně vydá kanceláři nebo reprezentaci příslušnou licenci.

Podrobnější informace na <https://alpschase.com/registratsiya-kompanii-v-tadzhikistane/>

5.3 Marketing a komunikace

Reklamní a propagační činnost lze provádět v Tádžikistánu zcela standardními postupy, tj. s využitím tisku, rozhlasu, televize, reklamních ploch na veřejných prostranstvích – billboardů, bannerů atp. V Tádžikistánu jsou běžné plakátové nebo elektronické poutače. Kromě toho působí v zemi různé reklamní, marketingové a consultigové společnosti. Reklamní a propagační agentury využívají standardní prostředky a formy, jako jsou inzeráty v tisku, reklamní plochy na billboardech, spoty v televizi či rádiu. V posledních letech je především mezi mladou populací stále populárnější propagace prostřednictvím sociálních sítí (Instagram, FB, Telegram, WhatsApp).

Kontakt jedné z hlavních marketingových společností v TJ: <http://marketing.agentstva.tj/>

Tak jako u většiny středoasijských států, ani v Tádžikistánu se většina obchodních transakcí neuzavře bez osobní přítomnosti a kontaktů. Doporučuje se akceptovat místní zvyklosti, čímž je míněna zejména komunikace s potenciálními místními zákazníky v ruském jazyce, katalogy a další propagační materiály připravit také v ruštině.

Je zakázána reklama na alkoholické nápoje, tabák a tabákové výrobky, pornografické audio, video a tiskoviny, kojeneckou výživu a kojenecké lahvičky, dudlíky, omamné látky a psychotropní látky, vojenské zbraně, služební zbraně, střelivo a vojenské vybavení, léky na předpis, ale i srovnání léků s jinými léky v jejich reklamě.

Zákon o reklamě, který přesně reguluje pravidla reklamy : <http://ncz.tj/content/%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD-%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D1%82%D0%B0%D0%B4%D0%B6%D0%B8%D0%BA%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD-%D0%BE-%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5>

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Tádžikistán je od roku 2013 členem WTO.

Tádžikistán v oblasti ochrany duševního vlastnictví přijal řadu zákonů, které odpovídají světovým standardům. Kromě Ústavy, občanského zákoníku a mezinárodních smluv přijal Tádžikistán speciální předpisy upravující tuto problematiku. Patří zde zákony "o vynálezech", "o průmyslových vzorech" a "o ochranných známkách". V souladu se zákony "o vynálezech" a "o průmyslových vzorech" byl zřízen Patentní úřad, kterému byla svěřena právní ochrana vynálezů a průmyslových vzorů. V rámci něho je vytvořena Apelační rada, která je prvoinstančním orgánem pro řešení sporů, které vyplývají z vynálezů a průmyslových vzorů. Rozhodnutí tohoto orgánu lze napadnout u soudu do 6 měsíců od vydání rozhodnutí. Zákon též zřizuje institut patentových zástupců, jejichž prostřednictvím jedná žadatel s Patentovým úřadem. Zastoupení patentovým zástupcem je obligatorní.

Problematika ochranných známek je svěřena zákonem "O ochranných známkách" Státní službě na ochranu vynálezů a registraci ochranných známek. V rámci této služby je zřízena Apelační rada patentové expertízy při Státní službě na ochranu vynálezů a registraci ochranných známek. Pokud nedojde k registraci ochranné známky, může se žadatel obrátit ve lhůtě tří měsíců na zmíněnou Apelační radu. Její rozhodnutí je možno napadnout stejně jako u vynálezů a průmyslových vzorů do 6 měsíců od vydání rozhodnutí u soudu.

Teoretická základna je dostačující, avšak její vymáhání v praxi může být komplikovanější.

5.5 Trh veřejných zakázek

Oblast veřejných zakázek v Tádžikistánu spadá pod státní Agenturu pro veřejné zakázky na zboží, nákup prací a služeb pod vládou Republiky Tádžikistán. Ne jejich internetových stránkách je k dispozici veškerá legislativa a popsány příslušné postupy (v tádžičtině, angličtině a ruštině). Web: <https://zakupki.gov.tj/>

Aktuálně vyhlášené veřejné zakázky jsou publikovány na adrese: <https://eprocurement.gov.tj/ru/searchanno>

Mezinárodní organizace hodnotí trh s veřejnými zakázkami Tádžikistánu a transparentnost procesu státních zakázek poněkud kriticky. Právní předpisy Tádžikistánu upravující tuto oblast podle nich nesplňují moderní požadavky demokratické společnosti a je třeba pracovat na jejich zlepšení. Mezinárodní hodnocení otevřenosti a transparentnosti veřejných zakázek Republiky Tádžikistán bývá jedno z nejnižších v rámci regionu Střední Asie.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební podmínky a morálku Tádžiků nelze zobecnit, liší se případ od případu. Každopádně podobně jako v ostatních zemích Střední Asie je nutné počítat s jistou obezřetností a nebýt přehnaně důvěřivý. Přístup tádžických partnerů může být nepředvídatelný, proto doporučujeme chtít platbu předem nebo využít některý ze zajištěných platebních prostředků. Je možné využít pojištění EGAP, která však aktuálně řadí dle Konsenzu OECD Tádžikistán do nejrizikovější kategorie zemí (7/7). Obecným trendem je vysoká dolarizace ekonomiky a platba v hotovosti.

Řešením obchodních sporů se zabývá Hospodářský soud Tádžické republiky. Spory je také možné řešit prostřednictvím rozhodčího soudu, s čímž výslovně počítá zákon "O zahraničních investicích v Tádžikistánu". Řešení obchodních sporů může být zdlouhavé a nemusí vést k právně jednoznačnému (a vymahatelnému) rozuzlení. Výsledek takového sporu bude ovlivněn zejména všeobecně rozšířeným nepotismem a korupcí, tudíž je dle evropských standardů krajně nepravděpodobná varianta úspěchu českého subjektu v takovém sporu.

Obecně platí, že pravidla devizové regulace v Tádžikistán nejsou přehnaně restriktivní. Všechny platby mezi obyvateli Tádžikistánu musí být prováděny výhradně v místní měně (somon). Všechny společnosti jsou povinny informovat Národní banku TJ a daňový výbor v případě otevření bankovních účtů v zahraničí. Rezidenti jsou povinni informovat Národní banku TJ v případě poskytnutí/přijetí úvěrových prostředků od nerezidentů na dobu delší než 12 měsíců. Rezidenti a nerezidenti si mohou otevřít bankovní účet v domácí i zahraniční měně.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Od 1. ledna 2022 zavedl Tádžikistán jednostranně bezvízový režim pro více než 20 zemí EU včetně České republiky. Pobyt však nesmí překročit 30 dní. Pro pobyty delší než 30 dní je nutné vyřízení víza. Občané ČR mohou uskutečňovat turistické cesty na území Tádžikistánu pouze s platným cestovním dokladem. Pod platným cestovním dokladem se rozumí cestovní pas nebo jiný druh pasu (diplomatický, služební) s dobou platnosti alespoň do konce pobytu v TJ. U řidičů motorových vozidel se vyžaduje platný mezinárodní řidičský průkaz a technický doklad o vozidle.

Tádžikistán nemá v ČR svůj zastupitelský úřad. Žádosti českých občanů o tádžické vízum proto vyřizují konzulární úřady ve třetích zemích (z hlediska občanů ČR je nejlepším řešením obrátit se na konzulární úsek Velvyslanectví Tádžikistánu v Berlíně nebo ve Vídni). Po vstupu ČR do EU mohou tádžické zastupitelské úřady vydávat víza občanům ČR na základě předložení platného cestovního pasu, fotografie a vyplněné online žádosti (Poznámka: Záleží však na přístupu jednotlivého úřadu či odpovědného konzulárního pracovníka zda-li si nevyžadají i pozvání od zvučího tádžického subjektu). Jinou možností získání tádžického víza je žádost tádžické fyzické nebo právnické osoby (cestovní kancelář, firma), která o něj pro českého občana požádá na KO MZV TJ v Dušanbe.

Pohyb v hlavním městě Dušanbe je bezpečný a bezproblémový, funguje síť veřejné dopravy a především oficiální taxi služby, které mají označené vozy a povinně používají taxametr. Při cestě z letiště oslovují cestující neoficiální taxikáři s výrazně přemrštěnými cenami, ale je spolehlivější vzít si oficiální taxi se standardní sazbou (cena z letiště do hotelu v centru stojí cca 20 somoni). V Dušanbe je několik kvalitních hotelů, některé patří do mezinárodních řetězců. Pohyb mimo hlavní město může být z důvodu nekvalitních cest, horských masivů, špatného značení atp. náročnější, proto je lepší mít k dispozici místního průvodce/doprovod.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Místní zákonodárství je v otázce zaměstnání občanů Tádžikistánu i cizinců poměrně liberální. Vedoucím obchodního zastoupení zahraniční firmy může být cizinec i občan Tádžikistánu. V podmínkách levné a relativně kvalifikované pracovní síly dávají mnohé zahraniční firmy přednost zaměstnávání místních odborníků, kteří jsou poměrně kvalitní.

Obecná ustanovení je možné nalézt v Zákoně Republiky Tádžikistán „O právním postavení cizinců v Republice Tádžikistán“: <https://mfa.tj/ru/main/view/103/zakon-respubliki-tadzhikistan-o-pravovom-polozhenii-inostrannykh-grazhdan-v-respubliki-tadzhikistan>

K vykonávání pracovních činností na území Republiky Tádžikistán musí cizinec získat pracovní vízum. To se uděluje na základě pozvání, na dobu max. tři měsíce s možností prodloužení. Po příjezdu do Tádžikistánu je doba pracovního víza za tímto účelem prodloužena až na jeden rok, je nezbytné poskytnout platnou pracovní smlouvu. Cizinec se musí do 10 pracovních dnů ode dne příjezdu zaregistrovat u místního úřadu nebo na migrační službě v místě bydliště. Poté mu bude vydána registrační karta. Cizinec je povinen před nástupem do zaměstnání získat DIČ (INN), které se vyřizuje podle místa bydliště. K získání DIČ je nutné dodat žádost a cestovní pas, je nutná osobní přítomnost cizince. Následně je možné požádat o pracovní povolení.

Pracovní povolení potvrzuje právo cizince na výkon pracovní činnosti a je vydáváno migrační službou. Pracovní povolení se vydává na dobu určitou - na jeden rok. K získání pracovního povolení musí cizinec poskytnout: vyplněnou žádost, cestovní pas, kopie pracovního záznamu a víza, registrační karta, potvrzení o zaplacení poplatku státu, 2 barevné fotografie 3x4, zdravotní průkaz (formulář 029), kopie zvacího dopisu nebo pracovní smlouvy a daňové identifikační číslo (DIČ/INN).

Aby firma mohla najímat cizince, musí získat příslušné povolení, které vydává migrační služba. Průměrná doba vydání povolení trvá asi 45 dní a je platné po dobu tří let. Pro získání povolení, je nutná fyzická přítomnost zahraniční právnické osoby v Tádžikistánu. Jednou z podmínek pro získání povolení je mj. to, že ve společnosti musí být alespoň jeden právník. Poplatek za posouzení žádosti činí asi 21 USD, za vydání licence asi 52 USD.

Podle Statistického úřadu TJ byl v lednu 2024 průměrný plat asi 1878 somoni (cca 184 USD), což však nemusí plně odpovídat reálným platům.

Kvalita zdravotní péče v zemi je značně kolísající, proto většina cizinců vyhledává pomoc zahraničních lékařů nebo lékařů pracujících pro mezinárodní organizace v Tádžikistánu. Situace se však ve všech ohledech v posledních letech zlepšuje.

5.9 Veletrhy a akce

Mezinárodní veletrh "Sughd - 2025" - 12.-14. června 2025

Mezinárodní výstava stavebnictví a architektury "TajBuild" - 16.-18. října 2025

International Universal Exhibition-Fair "Tajikistan-2025" - 9. - 11. října 2025

Organizátorem uvedených výstav je Obchodně-průmyslová komora Republiky Tádžikistán, tel.: +992 372 215 284 / 378 801 726 / 372 211 480, e-mail: info.cci.tpp@gmail.com, web: [seznam veletrhů](#)

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Pro Tádžikistán je akreditováno Velvyslanectví České republiky v Taškentu:

Embassy of the Czech Republic

3-Navnihol ko'chasi, 6-uy

Mirzo-Ulug'bek tumani Toshkent shahri,

100041 Tashkent / Uzbekistan

e-mail: tashkent@mzv.gov.cz

www.mzv.gov.cz/tashkent

česky:

Velvyslanectví České republiky

Třetí ulice Navnikhol 6

Mirzo-Ulugbekský rajon

100041 Taškent, Uzbekistán

tel.: +998 781 206 071

e-mail: tashkent@mzv.gov.cz

www.mzv.gov.cz/tashkent

rusky:

Посольство Чешской Республики

3-я ул. Навнихол, 6

Мирзо-Улугбекский район

100041 Ташкент, Узбекистан

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

požárníci 101

policie 102

záchranná služba 103

služba spojená s nebezpečím plynu 104

tísňová linka 112

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Obchodně-průmyslová komora TJ - www.tpp.tj

Ministerstvo zahraničních věcí TJ - <https://www.mfa.tj/ru/main>

Úřad prezidenta TJ - <http://president.tj>

Výbor pro investice a správu státního majetku - <https://www.tajinvest.tj/>

Tádžická národní cestovní společnost - www.traveltajikistan.tj

Všeobecné informace o TJ, informace o dalších webových stránkách o Tádžikistánu - <https://www.angelfire.com/sd/tajikistanupdate/>

Zpravodajství anglicky:

www.eurasianet.org/resource/tajikistan

<https://www.tajikistannews.net/>

Zpravodajství rusky:

<https://khovar.tj/rus/>

<https://asiaplustj.info/en>